

KARCSFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÉRSÉG

Székaszó

■ 2020. AUGUSZTUS

Búcsús menet az elmúlt évekből - Fotó: Ádám Gyula

Sík Sándor

A kék palást

*"Anyai palástod fordítsd oltalmunkra!"
(Boldogasszony Anyánk)*

*Amelynek színe mint a menny
És mint az édesanya-szem,
Olyan ölelő, olyan áldott,
Énekelem a Kék Palástot.*

*Kék mint az ég, jó mint az ég:
Mélység, magasság, messzeség,
Körülkarol és el nem enged,
Megharmatoz és fölmelenget.*

*Olyan könnyű a mosolya!
Búzavirág és ibolya.
És mégis oly kimerhetetlen
És titokzatos, mint a tenger.*

*Ó tőlem milyen messze már
Amely eléd bírálni jár,
A farizeusi szemöldök.
Már gyermeki bizalmat öltök.*

*Bizalmat, jó meleg ruhát:
Ha rám uszítja táborát
A Bűnnek Isten-türte titka,
Elburkolózom ráncaidba.*

*De nem magam, mind elhozom,
Kiért a gond mázsája nyom,
Mind, mind aki kedves szívemnek,
Kézen vonom megbújni benned.*

*Az árvákat, a foglyokat,
S kik megjárták a poklokat
A sötétség évein által, -
Fogadd alá, anyai Fátyol.*

*S akik után szívünk sajog,
A nagyszemű ártatlanok,
A kisdedek, s akik még jönnek
Másnapján az eldúlt özönnek...*

*De már nem is imádkozom:
Úgy buzog föl a bizalom
Szívem megéledt melegéből
Mint a forrás a föld szívéből.*

*Fölöttem a végtelen ég,
Lenn: hallgató arany kepék:
Keresztbe kötve várja sorsát
Szegény, pihegő Magyarország.*

*Az eleven-kék bolt, a menny.
Mintha libbenne odafenn,
És békére és háborúra
Egy nagy kék palást ráborulna.*

Krisztusban kedves testvéreim!

A nagyvilág bármely részén érjen az esztendő első napja, mi a Boldogságos Szűzanya segítségét kérjük. Hozzá, égi Édesanyánkhöz kiáltunk hittel és teljes reménységgel. Gyermeki bizalommal kérjük, legyen Kísérőnk az új esztendőben. Mária ünnepeink átszövik az egyházi évet. Ezek az ünnepek jó alkalmak meghallani Édesanyánk tanítását és útmutatását. Közbenjárását kérő imádságaink, a rózsafüzér titkai, litániák és más számtalan fohászkodás végigvezet a Szűzanya életútjának kiemelkedő eseményein. Augusztus hónapjának kiemelkedő ünnepe Nagyboldogasszony. Ez az ünnep a Szűzanya célba jutására mutat rá.

Valljuk, hogy Szent Fiának érdemeire való tekintettel Isten testestől-lelkéstől felvette az örök mennyországba. Istent dicsérjük, akinek kegyelmével ilyen nagy kitüntetés érheti az embert. Egyedül a Szűzanya részesült a rendkívüli küldetésben és isteni segítségben: szeplőtelenül fogantatott, bűnt nem ismert, Istenanya...

Hisszük, hogy megkapjuk az üdvösségre szükséges kegyelmeket és jutalomként az örök boldogságot.

Erre segítsen Nagyboldogasszonyunk, égi Édesanyánk. Ámen.

Tankó Szilveszter plébános

FT. TANKÓ SZILVESZTER-LÁSZLÓ Gyimesbükkön született 1958. december 17-én. A gyulafehérvári kántorképző középiskola és 9 hónap katonaszkodás után 1978-ban megkezdte teológiai tanulmányait a Hittudományi és Papnevelő Főiskolán. 1984. június 24-én Dr. Jakab Antal püspök 19 végzős társával együtt szentelte pappá a Gyulafehérvári Székesegyházban.

Primíciáját júliusban természetesen szülőfalujában tartotta, kellemesen emlékezve vissza a gyermekévei alatt történetekre. Papi szolgálatát a zsilvölgyi bányavidéken kezdte, és több éven keresztül a petrozsényi, vajdahunyadi, petrilai, lónyai bányászcsaládok lelki gondozását végezte.

Nem volt könnyű a szórványban a lelkeszi munka, de kitartása révén sikerült összhangba hozni a más felekezetű emberek és a katolikus hívek közötti barátságos együttműködést. 23 évnyi bányavidéki tevékenység után 11 éven keresztül Balázsfalván (Túron) szolgálta a híveket, majd püspöke 2007. augusztus 26-tól a csíkszentmihályi plébániára helyezte. Itt a lelki gondozás mellett igen sok egyéb munkára is kiterjedt figyelme, hisz a napokban folyik a helyi római katolikus templom teljes felújítása. Ez alatt komoly munkálatokat kell elvégezni, és összhangot teremteni az építők és a régészeti szakemberek között, nem hanyagolva el a hívek lelki gondozását sem.

Kitartást, erőt és egészséget kívánva áldásos munkájához, szeretettel köszöntjük körünkben Nagyboldogasszony ünnepén.

Önkormányzati hírek

A 2020-as év új, eddig ismeretlen kihívások elé állított mindenkit. Nem kivétel ez alól az önkormányzat sem. Márciusban és áprilisban a koronavírus járvány elleni védekezése volt a főszerep, amely új feladatokat, intézkedéseket rótt ki az önkormányzat alkalmazottai számára.

Aztán májusban egy kicsit normalizálódott a helyzet, legalábbis a túlzott óvintézkedések terén, és a beruházások is beindulhattak. Folytatódtak a tavaly elkezdett útfelújítási munkálatok, amelyeket uniós forrásból a DKSZ Önkormányzati Fejlesztési Társulás révén valósítunk meg. A projektből több mint 5 kilométernyi utat borítottunk aszfaltréteggel, amelyből idén Karcfalván a Hegyalja utca (Boltreszek utcával együtt), Jenőfalván pedig a Balogáné, Kósa utca, Alsóhegy utca és Árokköze készült el. Persze hátra vannak még a végső simítások úgy ezekben az utcákban, mint a tavaly aszfaltozott utcákban is (Állomás utca, Gyár utca, Patika utca, Külsőszer és Borvíz utca Jenőfalván).

A nyár folyamán kiépült az az úgynevezett tűzivíz rendszer is, amely az Országos Vidékfejlesztési Program keretében valósult meg, és amely tűzvédelmi szempontból biztosítja a Karcfalva központjában elhelyezkedő középületeket, vendéglátóegységeket, a műjégpálya körüli épületeket és természetesen minden más épületet, amely az említett zónában található. A rendszert a Bitykón lévő 70 köbméteres víztartály táplálja, amely a községi ivóvízhálózatról kap utánpótlást.

A tűzivíz rendszer kiépült a tűzcsapokkal együtt, már csak a víztartály pompaházát kell berendezni.

Kisebb beruházásokkal is foglalkoztunk az idén, ezek közé tartozik a bicikliút karcfalvi szakaszának a felújítása, valamint új játékok felállítása a karcfalvi játszótéren és a jenőfalvi kultúrház udvarán.

A napokban elkezdődnek a karcfalvi kultúrházban is a munkálatok, melyek során az épület tűzvédelmi rendszere

lesz kiépítve, valamint fény- és hangtechnikát telepítenek a nagy előadóterembe. Az előadóterem illetve a fűvőszenekear próbaterme is hangszigetelést kap, valamint bővül a fűvőszenekear hangszerállománya is. A beruházás uniós forrásból valósul meg, melynek összértéke közel 500 ezer euro.

Augusztus hónap folyamán megkezdik Jenőfalván a múzeumma átalakított épület előtti kerítés újjáépítését is. A jenőfalvi iskola mellett elhelyezkedő épület kerítéssel lesz leválasztva a tanintézménytől, valamint bejárati kapu létesül az utcáról a meglévő téglakerítés felújításával együtt. Ezeket a munkálatokat uniós forrásból finanszírozzuk a LEADER program keretében. A projekt részét képezi még az épület udvarának térrendezése, valamint rövidfilmek készítése községünkéről, hagyományos rendezvényekről, népi mesterségekről, népszokásokról.

A projekt megvalósulásával egy időben szeretnénk még a jenőfalvi iskola kerítését is felújítani.

Legkésőbb szeptemberben újabb útfelújítási munkálatokat szeretnénk elkezdni a községben. Az Országos Vidékfejlesztési Program keretében szintén a DKSZ Önkormányzati Fejlesztési Társulás révén, több mint 6 kilométernyi utat terítene aszfaltréteg 2021-ig. Az idei évben várhatóan az alapozási munkálatokkal készülnek el, és a tulajdonképpeni aszfaltozásra jövő tavasszal kerülne

sor. A projekt megvalósulásával a község belső úthálózatának 95 %-át aszfalt fogja borítani.

A tavalyi évben befejeződött a mezőgazdasági területek ingyenes telekkönyvezése a keleti fordulóban a kijelölt részen, melynek keretében több mint 325 hektár területet telekkönyveztünk be. Idén egy újabb projekt révén a nyugati forduló célzottuk meg, ahol több mint 281 hektár mezőgazdasági terület lesz telekkönyveztve. Sajnos eléggé hosszú folyamat, egy adott terület rész telekkönyvezése legkevesebb 2 évbe is beletelik, de ha a finanszírozás az állam részéről nem szűnik meg, lassacskán mindegyik mezőgazdasági területre sor kerül.

Összefoglalva tehát a 2020-ban eddig elvégzett munkálatokat, mindenki láthatja községünk fejlődését, előrehaladását. A jövőbeli tervekről a következő lapszámban számolunk be.

Gábor Tibor polgármester

Községünk kulturális életéből

A karcfalvi művelődési ház 2019 márciusa óta igencsak elcsendesedett. Nem került sor előadásra, nem ünnepeltünk március 15-én a színpadon, nem próbált heteket a VIII-os, végzős osztály, nem volt iskolai évzáró ünnepélyes oklevél átadással, búcsúzó és búcsúztató, közös tánc, könnyek, teltház, sok virág, nem került sor a tánctábor megszervezésére sem, sőt augusztus 15-én sem ünnepelünk közösen a piactéren. A COVID-19-pandémia most teljesen korlátozza a csoportos kulturális életet és nemcsak... Pontosan ezért öröm az ürömben, hogy szeptembertől hozzákezdhetnek az épület felújításához.

Abban a reményben, hogy aktív munkáscsoport fog dolgozni és mielőbb a munkálatok végére érnek, 2021-től egy korszerű, kényelmes, szép művelődési ház várja majd a színházkedvelő falubelieket és a környező falvak érdeklődőit, gyerekeket, fiatalokat és szépkorúakat egyaránt.

*

2018-ban sikeresen megpályázott a polgármesteri hivatal, egy, az AFIR (Agenția Pentru Finanțarea Investițiilor Rurale – România) által kiírt célirányos falufejlesztési pályázatot. Ez a beruházás a karcfalvi művelődési ház arculatát, korszerűségét, Felcsík egyik legjobban felszerelt intézményei közé emeli. Egy nagy összegű pályázatról van szó, ami összesen 1.802.847,80 RON.

A napokban írta alá Gábor Tibor polgármester úr és a munkálat kivitelezője, a Termolang – udvarhelyi cég vezetőse a szerződést, amiben az áll, hogy szeptember elején nekifognak a munkálatoknak.

Hogy az előírásoknak minden megfeleljen, elsőként az épület tűzvédelmét kell megerősíteni, ami egy jobboldali kijáratot igényel a nézőtérről, automatikus nyílászárókat, füstérzékelőt és tűzcsapokat kell felszerelni.

Ami még említést érdemel, hogy függönysíneket építenek be, színpadszönyeget kap a padló, hangszigetelik a falakat, minőségi fény és hangtechnikát szerelnek be, a hiányos bútortárat pótolják, pótshékekkel egészítik ki a nézőteret.

A pályázat magába foglalja még a helyi fúvószenekar hangszerállományának bővítését is.

*

Szintén uniós forrásból van finanszírozva a LEADER program keretében az a pályázat, amelynek révén a jenőfalvi múzeum környékének rendezése és bekerítése valósul meg. A projekt részét képezi még a beruházásokon kívül olyan rövidfilmek készítése, amelyek községünkben/községünkről készülnek, és amelyek hagyományos népi mesterségeket, népszokásokat, ünnepségeket (határkerülés, tejmérés stb.) mutatnak be. A rövidfilmek egy része már elkészült, de a forgatás a napokban is zajlik községünkben.

*

A Csorgó egyesület pályázata révén melyet az Európai Unió LEADER programja keretében bonyolítottunk le, sikerült beszerezniünk 11 rend férfi és 11 rend női székely viseletet: harisnyát (posztónadrág), mellényt, rövidzekét, kalapot és csizmát a férfiaknak, rokolyát, mellényt (csecses-lájbít, melynek alakja és szabása más, mint a mellénynek), kötényt és csizmát a nőknek.

A ruhák, az utóbbi 100 évben használt, és még mindig jó karban lévő darabok mintájáról másolt, karcfalvi és jenőfalvi hagyományoknak megfelelő formát, díszítést kapták. A pályázat értéke közel 10.000 euró. A vásárláshoz szükséges összeget a karcfalvi Larix közbirtokosság előlegezte meg.

A ruhák a felújítási munkák befejezése után a művelődési házban végleges helyükre kerülnek. A tánccsoport tagjai számára készült a viselet, de ünnepi alkalmakra, a felelősségteljes használatra kidolgozott szabályzat alapján kölcsönözhető lesz közösségünk tagjai számára is.

Folyamatban van egy másik, Hargita Megye Tanácsa által támogatott pályázat, melynek keretében kisebb gyerekeknek is készítettünk székely harisnyákat és csizmákat. A pályázat értéke 4300 lej.

Mindkét pályázatot Szabó Kázmér, az egyesület vezetője bonyolítja le, amiért ezúton is köszönetet mondunk.

Reméljük a jövőben sikerül bővíteni a már meglévő székelyruha gyűjteményt, igyekszünk minden alkalmas pályázati lehetőséget megragadni. Célunk elsősorban az, hogy olyan székely viseletünk legyen raktáron, mely elődeink által viselt, a községünkre jellemző díszítés, technikai megoldások és színösszeállításuk szerint megkülönböztethető legyen a környéken. Természetesen ennek akkor van igazán értelme, ha gyakran viselik a gyermekek, fiatalok, középkorúak és idősek egyaránt, ha van saját székely ruhája azt, ha pedig nincs akkor legyen lehetősége alkalmanként kölcsönözni, hogy azt büszkén viselhesse. Értékelendő lenne, ha napjainkban nemcsak színpadi kellékként használnánk!

Ezúton hívjuk fel a faluközösség figyelmét, hogy ha van valakinek letétben régi (nem rezes! hanem: ezerkockás, hímes, sötétegyes, vakisa, stb.) rokolya, kötény, mellény, vizitka, rékli, priccses harisnya, zeke stb. ruhadarab vagy lábbeli (csizma), szívesen vennénk, ha felajánlaná a falumúzeumnak, hogy kiállíthassuk, megcsodálhassuk, és mások is láthassák a napjainkban még mindig fennmaradt divatját.

Kozma Anna

SZEMTELENÜL SZEMETELÜNK!

De a helyzet nem reménytelen

Lapszámról lapszámra foglalkozunk a szemét témájával annak reményében, hogy legalább néhány emberhez eljutnak olyan információk, amelyek hatására másképp tekint a szemétre vagy hulladékra, esetleg a környezetvédelemre.

Az elmúlt időszakban kialakult az újrahasznosítható hulladék rendszeres elszállítása, és örömmel tapasztaljuk, hogy egyre több ember gyűjti szelektíven ezeket a hulladékokat, és rakja ki a kapuja elé minden hónap első péntekjén. Pozitív változás az is, hogy áprilistól az üveget is elszállítják ezeken a napokon.

Nem tapasztalható különösebb javulás viszont azok körében, akik a jól bejáratott hulladékszállítási rendszer mellett erdeinket, mezeinket szennyezik hulladékkal. Továbbra is megtalálják ezek az emberek azokat a helyeket, amelyek szerintük alkalmasak a szemét tárolására. Sajnos nem tudjuk folyamatosan vadászni ezeket a szemetelőket, ezért is kérjük a lakosságot, hogy értesítsenek, ha illegális szemétkihordást látnak.

Idén eddig két személy részesült pénzbírságban illegális szeméttárolásért. A kiróható pénzbüntetés 1000-tól 2000-lejig terjedhet, úgyhogy gondolja meg mindenki, mielőtt szemetet szállít ki az erdőre, mezőre.

Hála Istennek nem csak negatív példáról számolhatunk be. Jenőfalván a „Bende hídjának” nevezett dűlőrészen néhány lelkes fiatal lány, név szerint **György Réka**, **Vencser Kincső** és **Straff Aranka** több mint 20 zsák szemetet szedett össze. A jó példa ragadósnak bizonyult, pár nap múlva szintén Jenőfalván a „Porondon” 8 zsáknyi hulladékot gyűjtött össze **Biró Roland**, **Jéré Boglárka**, **Karda Jácinta** és **Karda Kristóf**.

Azt hiszem mindannyian egyetérthetünk abban, hogy ezek a fiatalok jó példával jártak elől a többi fiatal számára, sőt az idősebbek számára is! Mindannyiunknak okulni kellene belőle! Övjük együtt környezetünket!

Szőcs László alpolgármester

ÉJSZAKAI JÁRÓRSZOLGÁLAT

Értesítjük a község lakosságát, hogy augusztus 1-től a DKSZ Önkormányzati Fejlesztési Társulás keretében közös, az érvényben lévő jogszabályoknak minden tekintetben megfelelő éjszakai járőrszolgálat indult a három községben: Csíkdánfalván, Karcfalván és Csíkszenttamáson. A szolgálatot az SPH Pază și Protecție KFT alkalmazottai végzik egy Suzuki Vitara márkájú személygépkocsival. Ha éjszaka bármilyen gyanúsítást észlelnek, kérjük, hívják a járőrszolgálatot a **0727-350292**-es telefonszámon!

A KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ ALAKULAT ÉLETÉBŐL

2020-ban is többször szükség volt tűzoltó alakulatunk tevékenységére. Nyolc alkalommal kellett beavatkozunk különböző esetekben. Hat esetben voltunk avartűzet oltani, egy alkalommal kigyulladt egy kémény, volt egy magas feszültségű villanyvezeték szakadás is, ahol a vezeték ráesett egy fára, és az kigyulladt.

A nyár folyamán a sok csapadék miatt az árvíz is többször fenyegette községünket, de hála Istennek egy pár elárasztott pince kiszivattyúzásaán kívül nem kellett beavatkozunk.

Idén is pályáztunk tűzoltó felszerelésre. Ezúttal a megyei tanács által kiírt pályázatot sikerült megnyerni 8500 lej értékben. A szükséges önrész finanszírozásához a jenőfalvi és karcfalvi közbirtokosságok nyújtják az anyagi támogatást. Köszönjük a közbirtokosságoknak. A fent említett összegből egyenruhákat szeretnénk készíttetni, aminek a kivitelezése folyamatban van.

A koronavírus, mint mindenre, az alakulat tevékenységére is rányomta bélyegét. A járvány miatt, mint minden rendezvény, elmaradt a tűzoltó verseny is. Ebben az időszakban elhunyt egy idős tűzoltónk, aki hosszú időn

át aktív tagja volt alakulatunknak. Sajnos nem tudtuk elkísérni utolsó útjára, ahogyan az lenni szokott. Nemrég elvesztettük még egy fiatal bajtársunkat, barátunkat is. Isten nyugosztalja mindkettőjüket.

Arra szeretném megkérni a község lakóseit, hogy tűz esetén hívják a helyi tűzoltókat. Az rendben van, hogy riasztják az egységes hívószámot, a 112-t, de amíg ők minket visszahívnak az mind idővesztés, és azt tudjuk, hogy egy tüzesetnél milyen sok minden múlhat az időn. Mivel mi helyben vagyunk, nekünk van a legnagyobb esélyünk, hogy mielőbb a helyszínre érjünk. Ezért szükség esetén hívják a következő személyek valamelyikét az alábbi telefonszámokon:

0741-115219 Gábor Tibor – polgármester
0745-217076 Szócs László – alpolgármester
0742-996799 Nagy József – katasztrófavédelmi felelős
0742-852243 László Csaba – karcfalvi tűzoltó parancsnok
0749-630081 Szekeres Attila – jenőfalvi tűzoltó parancsnok
0741-651945 Gidró Tibor – sofőr

Nagy József

Felcsik összefog! – Együtt a COVID 19 ellen

- ▶ A Felcsik Kistérségi Társulás július 13-án sajtótájékoztató keretében adta át a csíkszeredai Megyei Sürgősségi Kórháznak és a Hargita Megyei Mentőszolgálatnak az adománygyűjtésből vásárolt intenzív terápiás ágyakat és informatikai felszereléseket.
- ▶ Az április 5 - május 4 között zajlott adománygyűjtési program sikeresnek mondható, hiszen az egy hónap alatt 66.671 lejt sikerült gyűjteni.
- ▶ Az adományozók között voltak közbirtokosságok, vállalkozók és fizikai személyek.
- ▶ Az adományozók köréből kiemelni öt felcsiki közbirtokosságot (csíkdánfalvi, karcfalvi, csíkjenőfalvi, szenttamási és csíkszentdomokosi közbirtokosságok) akik 45.000 lejjel járultak hozzá az adománygyűjtéshez.
- ▶ A kórháznak épp jökor érkeztek az ágyak, ugyanis a koronavírus-fertőzés gyanújával érkezők számára egy tamponzónát alakítanak ki, és ide fognak bekerülni az intenzív terápiás ágyak.
- ▶ A kórház alkalmazottai közül sokan a felcsiki településekről ingáznak, ezért különösen értékes ez az adomány és annak a jele, hogy a helyi közösségek így módon is támogatják az intézményt. Ez megerősíti és erőt ad a kórházban dolgozóknak, hisz még nincs vége a vírus okozta kihívásoknak. A kórháznak adományozott intenzív terápiás ágyak értéke 61.300 lej.
- ▶ Az adományokból a Hargita Megyei Mentőszolgálat is részesült. Az 5.360 lej értékű adományból az informatikai rendszert fejlesztették, ami a munkatársak biztonságát szolgálja, munkájukat segíti.

- ▶ Az adományok révén a Felcsik Kistérségi Társulás elismerését fejezi ki a kórház és a mentőszolgálat személyzetének, ugyanis ezt a munkát egyértelműen a térség lakossága érdekében fejtik ki.
- ▶ A Felcsik Kistérségi Társulás nevében köszönetünket fejezzük ki a közbirtokosságoknak, vállalkozóknak és minden felcsiki lakosnak, akik adományaikkal segítettek a kórházat és a mentőszolgálatot.

Süket Zsombor

A magunk urai vagyunk

A cím azt üzeni, amit már többször mondogattam: a jelenlegi körülmények között is ki kell hoznunk magunkból a lehető legtöbbet, nem várhatunk arra, amíg az állam kegyesen megadja nekünk az autonómiát, vagy amíg nemzetközi szinten kedvező jogszabályok lesznek e téren. Természetesen fontos az RMDSZ parlamenti és európai uniós munkája, de nekünk is dolgunk van helyi, megyei szinten.

Öröm látni, hogy a fentieknek Karcfalva és Csíkjenőfalva lakói is tudatában vannak, és eszerint cselekszenek. Közösséget szerveznek a meglévő jogi és közigazgatási keretek között, amiben partnerük Hargita Megye Tanácsa. Mi nem beszélünk az autonómiáról, mint egyesek, hanem teszünk érte. És ami a legfontosabb: megéljük! Ezt példázza az önkéntes tűzoltók csapata, a számos egyesület működése vagy a madicsafürdői villamosítás. De az autonómiát építjük azzal is, hogy megyei útjaink felújításával összekötjük Székelyföldet, azaz egykor egységes részeit kapcsoljuk össze ismét, és ezáltal ráadásul közelebb „hozunk” repülőtereket. Vagy azzal,

hogy a biztonságot növeljük hegyimentő-közszolgálatunk bővítésével és járdák építésével, a megyei kórház klinikává fejlesztésével. Az ipari parkok és inkubátorházak létesítése is az önszerveződés része, nem utolsósorban pedig az, hogy fiataljainknak jövőt teremtsünk itthon, szakmát adva a kezükbe és használható tudás megszerzését biztosítva számukra.

Az elmúlt fél év generációk óta nem tapasztalt kihívás elé állította az egész világot, amivel igyekeztünk szembenézni helyi és megyei szinten. Büszkén jelenthetem ki, hogy eddig sikerült, amiért köszönetemet fejezem ki Önöknek a fegyelmességért, a szabályok betartásáért, valamint Gábor Tibor polgármester úrnak és csapatának a helytállásért. Hargita Megye Tanácsa gazdaságélénkítő és tanácsadói tevékenységével igyekezett megszolgálni ezt, és folytatjuk a munkát! A jövőt építjük – a hit, munka, bizalom jegyében.

Borboly Csaba
Hargita Megye Tanácsának elnöke

Böngészde Fokozódik a hulladékmennyiség

A Hargita népe napilap ez év július 28-i számában a fenti címmel jelent meg egy olyan tanulmány, amely a környezetszennyezés veszélyeire hívja fel a figyelmet. Érdeemes ebből tallózni, és a tanulságot levonni.

Több mint 1,3 milliárd tonna műanyag szemét fog felhalmozódni a szárazföldön és az óceánokban 2040-ig, ha a világ nem tesz lépéseket ennek megakadályozása érdekében – derült ki egy új tanulmányból, amely a Science című tudományos folyóiratban jelent meg. (...)

A Leeds-i Egyetem, az Oxfordi Egyetem, a The Pew Charitable Trusts nevű amerikai jótékonyági szervezet és a SYSTEMIQ cég közös tanulmánya szerint évente csaknem 30 millió tonna műanyag szemét gyűl fel a szárazföldön, mintegy 50 millió tonnát égetnek el a szabad ég alatt, és további 11 millió tonna végzi a tengerekben. A szennyezés mértéke várhatóan évről évre emelkedni fog. 2040-ben 133 millió tonna műanyag szemetet fognak elégetni, 77 millió tonna halmozódik fel a szárazföldön, és 29 millió tonna

az óceánokba kerül. (...)

A kutatók a probléma egy rejtett aspektusaként azonosították a szabad ég alatti szemétegetés gyakorlatát, amely – bár csökkenteni lehet vele a szárazföldön és az óceánokban felgyülemelő hulladék mennyiségét – az egészségre ártalmas anyagok és a globális felmelegedésért felelős üvegházhatású gázok felszabadulásával jár együtt. A kutatók megállapították, hogy nem lehet csupán egyetlen módszerrel csökkenteni az óceánokba kerülő műanyag hulladék mennyiségét, ám a különböző intézkedések együttes alkalmazása révén 80 százalékkal lehetne csökkenteni a 2040-re előre jelzett mutatókat.

A szakemberek által szorgalmazott intézkedések között szerepel a műanyaggyártás és -használat növekedésének visszaszorítása, a papír és komposztálható anyagok előtérbe helyezése, az újrahasznosíthatóság szem előtt tartása a termékek és csomagolások tervezésekor, a hulladékbegyűjtési arányok javítása az alacsony és közepes jövedelmű országokban, valamint a nem hivatalos szemétyűjtési gyakorlatok támogatása. (MTI)

Trianoni megemlékezés

Idén június 4-én volt a századik évfordulója annak az eseménynek, amely gyökeresen megváltoztatta a magyarság életét. A trianoni békeszerződés aláírásával Magyarország elveszítette területeinek több, mint kétharmadát.

A szomorú évfordulóról Kárpát-medence szerte megemlékeztek. Nem volt ez másképp községünkben sem. Délután 17 óra 30 perckor, a békeszerződés aláírásának időpontjában megkondultak egyházközségünk harangjai. Este 21 óra 20 perckor a külső kőkeresztnél őrtűzet gyújtottunk, ahol szép számban részt vettek a község lakói.

Az eseményen a Karcfalvi-Csíkjenőfalvi Gyermek- és Ifjúsági Fúvószenekar is jelen volt, és a magyar himnusz eljátszásával kezdetét vette a megemlékezés. A himnusz után Gábor Tibor, Karcfalva község polgármestere rövid történelmi áttekintésében ismertette a trianoni békeszerződés előzményeit, annak kiváltó okait. Őt követte Farkas Árpád lelkiatya, aki pár szóban megemlékezett a trianoni békeszerződés következményeiről. A lelkiatya vezetésével a jelenlévők közösen imádkoztak, majd a fúvószenekar a székely himnusszal zárta a megemlékezést.

Történelmünk örömteli és gyászos eseményeiről egyaránt kötelességünk megemlékezni! Köszönjük mindenkinek, aki bármivel is hozzájárult az esemény megszervezéséhez, köszönjük azoknak, akik nem sajnálták a fáradságot, és eljöttek a megemlékezésre, és köszönjük a fúvószenekarnak is, hogy szebbé tette az őrtűzgyújtás ceremóniáját.

Szőcs László

Előzmények

Közel három év előkészítés és tervezési munka után elérkeztünk arra a pontra, hogy már nyíltan beszélhetünk arról az álomról, amelyen a csíkjénőfalvi közbirtokosság évek óta dolgozik. A felcsíki vágóhíd és feldolgozó üzem megépítésére irányuló finanszírozási szerződést a csíkjénőfalvi közbirtokosság aláírta a Pro Economica alapítvánnyal.

Az elmúlt évek munkájának eredménye akár egy polcnyi dokumentumban is mérhető, de mérhető hasznosan eltöltött időben is, ami főleg ahhoz kellett, hogy kialakuljon egy világos jövőkép.

Az előkészítő munka tapasztalt szakértőkből álló csapat bevonásával történt, és nagyon fontos hangsúlyoznunk, hogy ezen szakértőknek nagyban köszönhető, hogy a közbirtokosság elképzelése eljutott eddig a pontig. A munka során többször előtérbe került, hogy a székely közösség önszerveződését megalapozó közösségfejlesztő program kidolgozását szükséges elindítani, mely egyrészt a székelyföldi gazdák együttműködését, a társadalmi és személyes kultúra fejlesztését, másrészt pedig az együttműködésen alapuló gazdaságfejlesztés intézményi megalapozását és gyakorlati működtetését célozza meg. Ezen gondolatok birtokában 2018-ban elkészült a szakértői csoport által kidolgozott megvalósíthatósági tanulmány. Ez volt az első mérföldkő, és ez jelentette a további munka alapját. Ezután következett a beruházás kiviteli tervének elkészítése, amelyet a csíkszeredai Architectura KFT építésziroda készít, és amely egy 270 m²-es alapterületű vágóhíd és egy 600 m²-es alapterületű feldolgozó üzemet foglal magába. A két épületrészt egy 5 méter hosszú és 3 méter széles folyosó fogja összekötni.

A kis vágóhíd kapacitása 5 számos állatban van meghatározva. Egy példával élve, ez a szám havonta 200 disznót, vagy juhot, vagy kecskét és 40 szarvashamarhát jelent. A feldolgozó kapacitása pedig 2-2.5 tonna/nap vagy 40 tonna/hónap lesz.

A termékportfólió kialakításánál figyelembe lesz véve a folyamatos piacváltozás. Alapvetően címerhús és szárazáru (hagymányos, füstölt áru), abált termékek, tepertő és zsír szerepelnek a tervezett termékportfólióban.

Vízió

A tervezési folyamat alatt világossá vált, hogy nem elegendő csak a tárgyi fejlesztéssel, vagyis az épület felépítésével foglalkozni, hanem ezzel párhuzamosan a szellemet, a tudást is fejleszteni kell. A beruházás elsősorban a gazdákat fogja szolgálni, hiszen az inputot, vagyis az állatot a környékbeli gazdák adják, és ők is vesznek majd meg a termékek egy részét. Ez a modell egy modern szövetkezeti rendszerben testesülne meg, amely biztosítani fogja a gazdák folyamatos együttműködését, egymásrautaltságát és az ebből adódó közös gondolkodást.

Ahhoz, hogy ez a vízió teljesüljön, meg kellett ismernünk a gazdák véleményét, így bevontuk őket a munkába már a tervezési fázisban. A fő cél az, hogy a gazdák ne csak „alanyai” legyenek a fejlesztésnek, hanem maguk is a saját gondolataikkal segítsék elő a fejlesztést, legyenek a fejlődés aktív részesei. Ennek jegyében 2018 októbere folyamán majd félezer felcsíki állattartó gazdát kérdeztünk meg azzal a céllal, hogy felderítsük, miként viszonyulnak egy felcsíki, azon belül jenőfalvi vágópont létrehozásához, igénybe vennék-e a szolgáltatásait, valamint milyen attitűdökkel rendelkeznek egy húsfeldolgozásra és értékesítésre szerveződő szövetkezet iránt.

A válaszadók pozitívan viszonyultak, kétharmaduk teljes mértékben szükségesnek tartja, és igénybe is venné annak szolgáltatásait. Akik szükségesnek tartották a beruházást, azok a hústermelői és értékesítési szövetkezet létrehozását is pozitívan fogadták. Ugyanezt láttuk a személyes találkozók alkalmával is 2019 februárjában.

Nagyon fontos, és kiemelten hangsúlyozzuk, hogy előtérbe kell kerülni a modern szövetkezeti gondolkodás és ezzel együtt a közösségépítés, valamint a feldolgozó üzemeltetéséhez szükséges tudás igénye is. A modern szövetkezeti gondolkodásról egy kiadvány is készült, amely igényelhető a csíkjénőfalvi közbirtokosságtól vagy a Felcsík Kistérségi Társulástól.

Vágóhíd és húsfeldolgozó Jenőfalván

A szövetkezet és vágóhíd kapcsolata

A működési modellben figyelembe kell venni, hogy maga a vágópont és feldolgozó a Csíkjenőfalvi Tercs Közbirtokosság tulajdona, és ő is az üzemeltetője. Ezt a Pro Economica Alapítvánnyal kötött finanszírozási szerződés is alátámasztja.

A kistérségi szövetkezet fogja képviselni a gazdákat, és részt vesz a beszerzés, gyártás-értékesítési láncban. A szövetkezet több mint vágóhíd és húsfeldolgozó, a tudás, információ és nevelés eszköze is. Kvótája lesz a beszállítópiacon (vagyis lesz egy bizonyos mennyiségű és minőségű állatállomány, amit beszállíthat a vágóhídra), de ő közvetíti és ütemezi a kapacitást, és koordinál a gazdákkal.

Az első 5 évben a szövetkezet meghívotti/megfigyelői státusban lehetőséget kap a közbirtokosság közgyűlésein, a kisvágóhíd és feldolgozó napirendi pontnál, hogy lássa az üzletet, a működést, ezáltal közösen előkészítve az első 5 év utáni együttműködést.

A kistérség hústermelői alkotják a tagság minimum 51%-át úgy létszám, mint tőke szempontjából. Tagok lehetnek jogi és természetes személyek, valamint egyesületek és szövetkezetek is.

A közbirtokosság és a szövetkezet közötti megállapodás szerint az üzemeltetési díjnak lesz forgalomtól független fix része, ami biztosítja a megtérülést és a piaci kamatnál (banki kamatnál) magasabb jövedelmet. A fix rész felett lesz haszonmegoszlás, egy előre meghatározott arányban.

A következő lépések

2019-ben a csíkjenőfalvi közbirtokosság sikeresen pályázott a Pro Economica alapítvány kiírására, így a beruházás 50%-át – ami 850.000 euró –, a magyar kormány fogja biztosítani.

Az önkormányzat vállalta, hogy a telekhatárig kiépíti az alap infrastruktúrát, így a villany, a vezetékes víz és szennyvíz hálózatot nem kell a pályázatból biztosítani, ezáltal is csökkentve a költségeket.

Ha a közbirtokosság és az önkormányzat tudják tartani az ütemtervet, akkor 2021 év végéig elindulhat a jenőfalvi vágóhíd és húsfeldolgozó.

A szövetkezet megalakítására a közeljövőben újabb találkozót fog kezdeményezni a csíkjenőfalvi közbirtokosság.

Bizakodva tekintünk a jövőbe, mert hisszük, hogy a vágóhídnak, a feldolgozó üzemnek és a szövetkezetnek felcsíkon létjogosultsága van.

Jéré Elemér
közbirtokossági elnök

TUDJA-E, HOGY...?

- Ha átfúrnánk a Földet, 42 percnyi szabadesés után érnénk ki a lyuk másik végén. Persze ez nem igazán kivitelezhető, mivel elég hamar égnénk porrá a Föld magjának hőmérsékletétől. Plusz a gravitáció miatt, abban a pillanatban, ahogy kiérnénk a Föld másik végére, egyből elkezdenénk visszafelé „zuhanni”.
- Ha 70 ember összegyűlik egy szobában, 99,99% a valószínűsége, hogy legalább kettőjüknek egyazon a napon van a születésnapjuk.
- Nagyjából harmincszor annyi fa található a Földön, mint amennyi csillag a Tejútrendszerben. Ez nagyjából 3 trillió fát jelent.
- Egy átlagos matrac tömege 10 év alatt megduplázódik a benne felhalmozódó kosznak és poratkáknak (illetve azok ürülékének) köszönhetően.

(Forrás: Heti Hírdető, 2020. január 17-24. számából)

NÉHÁNY GONDOLAT AZ ONLINE OKTATÁSRÓL

(összeállította: Biró Katalin)

Az utóbbi hónapok mindannyiunk számára szokatlanul teltek az oktatás terén is. Az oktatás összes formája, annak minden résztvevőjével átköltözött a virtuális térbe. A mi iskolánkban sem történt ez másként: egyik napról a másikra hagytuk üresen az osztálytermeket, az irodákat, az iskola udvarát. Pár nap alatt úgy diák, mint pedagógus megtanult a Facebookon üzenni, a messengeren csoportokat létrehozni, és video chatet használni. Gyakorlatilag három nap alatt született meg az iskola nagy Google Tanterme, ahol helyet kaptak külön-külön az osztályok a tantárgyaikkal együtt, ide töltöttük fel a napi leckéket, közben a Zoom, Meet és egyéb alkalmazásokat használva élő órákat is tartottunk a nagyobb hatékonyság érdekében, a tanulók pedig kénytelenek voltak „gépről” tanulni. Az adott helyzet mindaddig izgalmas és élvezhető volt, amíg tudatosult bennünk, hogy bizony ennek nem lesz hamar vége; szülők, diákok, pedagógusok ekkor estünk kétségbe... és mindenki igyekezett kihozni magából a legjobbat. Az online tevékenység hatékonyságáról talán a vizsgák előtt álló, végzős diákjaink tudnak leghitelesebben beszámolni, így őket kérdeztük:

A 2020-as tanévünk vége kissé máshogyan történt, mint máskor. Minden teljesen megváltozott. Nem láthattuk a játszadozó gyerekeket az iskola udvarán, és nem hallhattuk az iskolánk csengőjét, amely oly hangosan szólt, hogy már messziről hallottuk. Nem kellett már szünetek végén sorba állni. Ez más volt! Mindenki az otthonában rendezetlen hajjal, álmosan, ücsörögve várta az online órák megkezdődését a készüléke előtt. Minden reggel nyolc órától kezdődtek meg sorban az órák. A tanárnénik mindig türelmesen leadták az anyagot, figyelve arra, hogy mi, a diákok a lehető legjobban megértsük. Az órák után a feladott házi feladatok elkészítése következett. Így teltek az online oktatás napjai. Én nagyon hiányoltam az osztálytársaim társaságát és azt a sok szórakozást, amit az osztályterem négy fala között éltünk át. (Onodi Szabina)

Mindenki sok mindent várt az új évtől, 2020 a „megváltások” éve. Célok, elvárások és sok más illúzió. Mi, akik épp a nagybetűs

életbe készültünk cseppenni, nagyon nehéz helyzetbe kerültünk. Rövid ideig a bizonytalanság miatt, csak vártunk. Egy reggel arra ébredtünk, hogy otthonunk háborítatlan csendjét megtörve az iskola hozzánk költözött. Nagy lendülettel fogadtam, majd később megtorpantam. Füzetek, okos eszközök, párnák, tollak mindenhol. Az idő elteltével lazán kezeltem ezt a szituációt, pizsamában, rágszával a kezemben, kócosan és álmosan ültem készülékeim elé. Néhányan nehezen éltek meg, én szerettem, mivel nagyon jól kiismertem magamat és képességeimet. Az elején csőstől jött az anyag, amit saját magunk kellett megértsünk és gyakorlatba ültessünk. Eközben a vizsgára görcsösen készülve, azt éreztem tudásom a hónapok alatt elillant. Az online órák nagyon jól teltek, néha a családom társaságában hallgattam, máskor teljes csendben koncentráltam. Tanáraim segítségével a legjobbat sikerült kihoznom magamból. (Miklós Beatrix)

Véleményem szerint az online oktatásnak több a hátrányos oldala, mint a pozitív. Hiányoztak az osztálytársak, tanárok, barátok. Nehezebb volt megtanulni az anyagot, és eleinte nagyon szokatlan is volt ez az egész, de persze több volt a szabadidő. Ha online formájában is, de legalább tudtuk tartani így is a kapcsolatot. Annak ellenére, hogy nehéz volt, hatásos is volt egyben, mert így a főbb tantárgyakra több hangsúly került, jobban megértettük az anyagot, többet gyakoroltunk. Összességében egy nehéz időszak volt, főként a végzősöknél, de úgy gondolom, hogy mindenki kihozta magából a maximumot. (Márton Noémi)

Véleményem az online, digitális oktatással kapcsolatban az, hogy a megszokotthoz képest érdekes, interaktív és változatos volt a tanulás. Viszont ez nem hasonlítható össze a hagyományos oktatással. Hiányzott a közösség, a személyes kapcsolat az osztálytársakkal, tanárokkal és a szünetekben a bandázás. Eleinte nehézséget okozott a Zoom program használata, majd kísérletezve könnyedén vettem az akadályokat. Pontosságra nevelt, magam kellett beosztanom az időmet, hogy a számon kért rengeteg feladatot, tesztet, házi dolgozatot határidőre beadhassam. Sokkal több időt töltöttem tanulással, mint ha mindennap bejártam volna a suliba. Nagyon fárasztó volt. A jövőt illetően nem látom,

hogy mi lesz a következő tanévben. Mi lesz, ha újra otthon kell maradnom? Mire számíthatok, és hogyan tudok zökkenőmentesen megfelelni az elvárásoknak? (Antal Beáta)

Az online oktatás szerintem abból a szempontból jó volt, hogy megtapasztalhattuk milyen is telefonon, laptopon vagy gépen tanulni a saját szobánkban, otthon. Nekem személy szerint jobban tetszett volna, ha rendszeren jártunk volna iskolába, mert rám ott mindig ragadt valami, ha egy szó is, de azzal már előrébb voltam. Ez az online tér nem tetszett senkinek szerintem és sokan arra jöttünk rá, hogy nem rossz iskolába járni, de ez kellett nekünk, egy ilyen helyzet, hogy tanuljuk meg, és most már soha nem fogom azt mondani, hogy nem szeretek iskolába járni, és alig várom, hogy végre belépjek az iskola ajtaján. Jobb a rendes oktatás, mikor a padban ülünk, mint otthon az asztalunk mellett telefonnal a kezünkben. (Kozma Gergő)

Ebben a tanévben, március 11-én nagyon furcsa fordulatot vett az életünk. Minden a feje tetejére állt. Mi, diákok egy darabig élveztük ezt az új helyzetet, viszont egy-két héten belül észre kellett vennünk azt, hogy ez az „online tanulós dolog” nem is olyan jó móka. Mindent fordítva kellett csinálnunk, mint addig. Reggel első utunk a telefonhoz, vagy számítógéphez kellett vezetessen. 2-3 órán keresztül fel se tudtunk állni előle az egymást követő Zoom-os, vagy egyéb online felületeken tartott órák miatt. Igaz, előnye is volt, hiszen akár pizsamában, vagy reggeli közben is részt tudtunk venni az órákon. Aztán akadtak problémák is: nem jött át az anyag úgy, mintha a padokban ültünk volna, vagy akadtak olyan technikai problémák, hogy egyes tanulók az akarataik ellenére sem tudtak kapcsolódni a foglalkozásokhoz, ezek mellett voltak olyan tanulók is, akik nem is nagyon akartak kapcsolódni. Nekem problémát jelentett az időbeosztás is: nehezen tudtam tartani a lépést a folyamatos leadandó házi feladatokkal. Jó hírnek számított, hogy az online tanulás időszakában felvett leckék nem lesznek benne a vizsgatételekben. Én, mint végzős

diák, örvendtem, hogy leegyszerűsödtek a vizsgatételek, mivel mint mondtam, az az anyag, amit itthonról kellett megtanuljunk, nem jött át úgy, mintha élőben, a tanárok magyarázták volna el. Véleményem szerint a már ismert anyagból kellőképpen fel lehetett készülni a vizsgákra, a kényszervakáció ideje alatt. Ez alatt az idő alatt sokan meggyőződtek arról, hogy igenis kell az iskola, és kellenek a tanárok. Én bevallom nem mindig szeretek iskolába járni, de a világ összes pénzéért sem cserélném le az iskolai tanítást az online oktatásra. (Dobos Ádám)

Pár szó az online oktatásról... Sokan úgy képzeltek el ezt az online tanulást, hogy nagyon jó lesz... Persze az első pár hétben én is élveztem. De később rájöttem, hogy ez nem is annyira szórakoztató, mint gondoltam, egyrészt sokkal nehezebben értettem meg az adott tananyagot, sokkal fáradtabb voltam órák után, néha nem is figyeltem, csak némán üldögéltem a számítógép előtt. De azért van jó oldala is ennek a dolognak, legalábbis szerintem... Az órák nem korán reggel voltak, tehát nem kellett korán kelni, napi 2-3 élő órának volt 10 perces szünetekkel. Összességében jobb volt suliba járni. (Kovács Előd)

Na igen az online oktatás... rettentő megterhelő volt, főként a végzős diákoknak: az első egy hét nagyon vicces és furcsa volt, mivel elég nehéz volt megszokni a „Zoom” applikációt. Elég sok idő volt, amíg próbálkoztunk belépni az új Google Tanterembe. Az online oktatásnak volt jó és rossz oldala is, a jó az volt, hogy nem kellett korán kelni, és elballagni az iskolába, viszont a tanár magyarázata nélkül sokkal nehezebb volt elsajátítani az anyagot. A Google Tantermen keresztül tartottuk a tanárokkal a kapcsolatot, itt tüntették fel az elvégzendő feladatokat, amiket majd megoldva, lefényképezve küldhettünk vissza, természetesen határidőre. Összességében nem olyan vészes ez a helyzet, viszont már hiányzik a hagyományos oktatás, remélem, minden visszatér a régi kerékvágásba, és normálisan kezdek meg a 9. osztályt. (Gegő Timea)

GIDRÓ MELINDA: ABLAKBAN (novella)

Nyílik a kapu, szomszéd gyerekekből álló biciklis csapat érkezik, megszólítják innen a két nagyobb, így szokták. A legkisebb vágyakozva néz utánuk a hintáról, ő is szeretne már kisiskolás lenni. Egy év, s ő is fog tudni biciklizni, a szomszéd kislány is odanő addig. Olga abbahagyja az ablakpucolást, csodálattal, mosolyogva nézi az utcán végigbicikliző gyereksereget újabb trükköket bemutatva egymásnak. Mennyire étellel és reménnyel teli ez a nyári utca!

Idén tavasszal csendes volt. Kezdetben nyugalom, tartalmas családi együttléteket ígért az itthonmaradás kényszere. Ehelyett a külső elvárások, az iskolarendszernek való megfelelés káoszt hozott. Olga pedagógus. A home office gyakorlatilag kétszer annyi időt vett el, mint az offline tanítás. Emellett kisiskolás gyerekeinek tanítása, az iskolai feladatok megoldása naponta több órába telt, le kellett ülni a nagyobb is, a középsővel is (aki még nem tud olvasni), a kicsire alig maradt minőségi idő. Mindenki itthon volt, de közös családi tevékenységekre alig került sor a mindenhol megfelelés fajtogató szorítása miatt. A naponta átküldött tananyag élvezhető, változatos volt, de idővel csökkent a tanulási motiváció, a gyerekeknek hiányzott a tanító nénikkel/óvó nénikkel való személyes találkozás, mosolyuk, személyes példaadásuk. Hiányoztak az osztálytársak, az iskolában/napköziben megszokott rendszer.

Az utca csendes volt, de kapun belül nem volt megállás, nem volt hétvége, elmosódtak a határok. A feszültség nőtt, de feladni nem lehetett. Hogy néz ki az, ha egy pedagógus szülő feladja?! Mennyiszor feltevődtek Olga-ban a frusztráló kérdések: Vajon az ő tanítványai családjában is ilyen vegyes érzésekkel csapódik-e le az iskolai számonkérés? Hogy lehetne úgy újratervezni, hogy hatékonyan működjön az online tanítás, de ne legyen annak túlságosan iskoláze, a vizsgákra készítés is napirenden legyen, és a szülő-gyerek kapcsolat se sérüljön? Nézőpont kérdése volt a szülői kötelességtudat és a pedagógusi felelősségtudat ezekben a hónapokban. Lehetetlen volt mindent jól csinálni. Valahogy eltelt a tavasz, kemény próbatétel volt, de remélhetőleg a hasznosítható elemek beépíthetőek a következő tanévbe.

Végre nyár van, s gyerekszívától hangos ez az utca, újra van önfeláld közös játék! Jó nézni őket a nyitott ablakból. A gyerekek tanítják meg, mit érdemes elvárni s adni ebben a kialakult helyzetben.

- Sütsz nekünk egy nagy adag palacsintát, anyu? Jövünk az egészen trambulinozni, csúszdázni, mászkálni! Palkók behozzák kisöccsüket is. Az új szomszéd kislányt is meghívtuk.

A kerti asztalt kilenc kisgyerek üli körbe. Egyutcabeliek. Egyik nutellával, másik málnalekvárral tölti meg palacsintáját.

Vajon mit hoz az ősz? Csak betegség ne jöjjön... az iskolával lesz valahogy.

Egy élet a nevelés szolgálatában

A fiatal nemzedék nevelése minden időszakban aktuális téma volt, és az is marad. A mai rendkívüli helyzetben nehezebb a nevelőknek megtalálni azt a középutat, amely egyaránt megfelel tanárnak, szülőnek, tanulónak. Mindezekkel kapcsolatban beszélgettünk el olyan pedagógusokkal, akik több mint 40 éven át, hivatásuk magaslatán járultak hozzá közösségünk fiatal nemzedékének neveléséhez.

Beszéljünk a kezdetekről. Hogy is volt, amikor ezt a szakmát választották?

Székely Katalin tanítónő:

Kászon vidékén születtem, és mint bármely településen a többi gyermekkel együtt játszottam. Általában akkor is kitaláltam valamit, amivel felhívtam figyelmüket egy újabb játékban való részvételre. A gondolat már ott megszületett, hogy felnőtt koromban én bizony tanító néni leszek.

A 8. osztály elvégzése után beiratkoztam a Székelyudvarhelyi Pedagógiai Líceumba, ahol öt éven át társaimmal együtt sajátítottam el a tanítási módszereket. 1977-ben végezve, az otthoni iskolában tanítottam, majd egy kis idő múlva, konkrétan 1978 januárjától már a karcfalvi iskolában találtam magam. Itt jó munkaközösségbe kerültem, a kollégák, az iskola vezetői segítettek mindenben, és így 42 éven át falutársaim gyermekeit oktattam. Hozzáteszem nagy szeretettel és tenniakarással próbáltam - gondolom sikeresen - tudásukat gyarapítani. Megelégedéssel nyugtázom, hogy több éven keresztül láthattam tanítványaim fejlődését. Végül is nem bántam meg, hogy a pedagógusi pályát választottam, ugyanis négyévenként 11 osztály több mint 270 gyermekét indítottam el a felső tagozat folytatására. Különben a volt pedagógustársaim most sem feledkeznek meg rólam,

szükség esetén elhívnak helyettesíteni, vagy az általuk szervezett szakmai, művelődési eseményeken részt venni. Mindig szeretettel gondolok vissza a Fülöp László, Fülöp Aranka és Gábor János igazgatók irányítása alatti iskolai időszakra.

Antal Magdolna óvónő:

A Csíkszeredai Pedagógiai Líceumban tanultam 1972-1977 között, ahonnan Csíkszentdomokosra helyeztek ki. Abban az időben, ha valaki végzett tanulmányaival, ahová irányították, oda kellett menni. A szerencse úgy hozta, hogy 1979 őszétől már Csíkjenőfalván foglalhattam el óvónői állásomat, ahol 40 éven át tanítottam a kisgyermekeket. Természetesen a legnagyobb örömmel és tudással foglalkoztam velük, jó volt látni fejlődésüket, a kis „apróságok” érdeklődését a körülöttük történetek iránt. Nostalgiaiával gondolok az eltelt tanítási évekre, talán egy kicsit hiányoznak a gyerekek, hiszen egy jól összeforrott munkaközösséggel végeztem nevelői munkámat. Ezt talán pótolja az, hogy két gyermekem nevelése és felnőtté válásuk elégtétel számomra nyugdíjas éveimben. Különben, ha jól számolok, kicsi-, középső- és nagy csoportban közel 1000 kisgyerekkel foglalkoztam, és óvónő társaimmal együtt koruknak megfelelően oktattuk. Nem volt könnyű elhagyni őket, abbahagyni a közösségi nevelőmunkát. Azonban az is igaz, hogy most e „vírusos” időszakban, amikor az úgynevezett „online” oktatás is előtérbe került, nagyon nehéz lenne nekünk az új módszereknek megfelelően tanítani. Mindezek a gondolatok közepette itthon is elfoglalom magam a házi munkával, férjemmel együtt pedig a mezőgazdaságban is kivesszük részünket.

Both Berta óvónő:

Akárcsak a többi kolléganőt, engem is a gyermekek iránti szeretet vezérelt az óvónői munkára. Csíkszeredában, a mai Márton Áron Főgimnáziumban végeztem az óvónőképzőt 1978-ban. Öt évi tanulás után Csíkszenttamásra kaptam a kinevezésem, ahol 12 évig foglalkoztam az óvodásokkal. Időközben a családi élet is kialakult, két gyermek édesanyja vagyok, akik már felnőtt korban irányítják saját életüket. Közben a sors úgy hozta, hogy 1990-től a karcfalvi óvodában folytathassam munkámat, amelyet tisztességesen és szeretettel végeztem. Egy jó közösségbe kerülve, tanító társaim is segítettek a néha-néha előforduló nehézségek áthidalásában. Egész pályafutásom alatt részese voltam több száz gyermek kezdő életének kialakításában mindaddig, amíg eljött az a pillanat, amikor búcsúzni kellett az olyannyira megszokott nevelői tevékenységtől. Abba hagyni azt a munkát, amelyet éveken keresztül végeztem, nem volt valami jó érzés. Most, 41 év után is könnyes szemmel gondolok vissza az ártatlan kis csöppöskékre. A 2019-es őszi tanítási év megnyitásának ünnepi pillanatai már csak nézőként maradtak meg emlékezetemben. Valószínűleg ezt érezte a korábban nyugdíjba ment Mihály Matild és Jaszenovics Terézia kolléganőm is.

Régebben a tantestület tagjait általában kötelezték a közösségi munkára, hivatalból kellett a gyermekekkel részt venni különböző kulturális eseményeken. Most ez a tevékenység mintha alább hagyott volna, a tantestület egy-egy tagja – tisztelet a kivételnek – nem nagyon kapcsolódik bele az iskola kapuján kívüli munkába, a község művelődési életének fellendítésébe. Mi a véleményük ezzel kapcsolatban?

Székely Katalin

Valóban, annak idején kötelező volt a gyermekekkel a különböző állami ünnepeken részt venni. Igaz azonban, hogy ettől függetlenül – mint nevelők – mindig ösztönöztük a fiatalokat a közösségi munkára. Színdarabokat, táncokat tanítottunk, például Kozma Angyalka tanítónővel, és általában részt vettünk a faluban történő eseményeken. Az 1989-es változás után ez a tevékenység nyilvánosabb lett, főleg a vallási ünnepek jelentettek nagyobb élményt a gyermekeknek. Az utóbbi időben úgy tapasztalom, hogy a járvány miatt ez a közös munka egyelőre elmaradt.

Antal Magdolna

Mint pedagógusok, foglalkoztunk nemcsak az óvódásokkal, de a községben élő fiatalokkal is. Kultúrcsoportot

alakítottunk, ösztönöztük őket a közösségi munkára, de személyesen is részt vettünk a közművelődési életben. Amíg Szentdomokoson tanítottam, tagja voltam például a helyi kórusnak, Jenőfalván pedig pályafutásom alatt farsangi, anyák napi, március 15-i vagy más ünnepeken a kis óvódásokkal is felléptünk.

Both Berta

Maga a „tanító” szó is elkötelezettséget jelent. Tehát aki erre a nemes feladatra vállalkozik, nem ülhet karba tett kézzel, hanem tudatosan részese kell legyen a helyi közösségi nevelőmunkának. Ahogyan a kolléganőim is említették, mi az élet folyamán igyekeztünk ennek eleget tenni. Hogy mennyire sikerült, azt a kívülállók eldönthetik. Az is igaz, hogy a társadalmi életben bekövetkezett változások újabb kihívások elé állítják a pedagógusokat. Ma már nehezebb az új generáció viselkedési szokásainak megváltoztatása, mint régen. A tiszteletadás, a köszönés vagy a közösségen belüli társalgás még sok kívánnivalót igényel a nevelés terén. Ezt természetesen befolyásolja a jelenlegi járványügyi helyzet is, amely nagyban hozzájárul a tanulók iskolán kívüli magatartásának megváltoztatásához.

Lejegyezte: Németh Szilveszter

Megjelent a Székelyföld kulturális folyóirat augusztusi száma

A TARTALOMBÓL:

Szépirodalom: Markó Béla, Tompa Gábor, Fecske Csaba, Csikós Attila versei. Hegedűs Imre János: Kicsi Gazsi a Nagy Háborúban.

Emlékkonferencia Kájoni Jánosról

Muckenhaupt Erzsébet: *A csiksomlyói ferences nyomda és könyvkötő műhely Kájoni János korában*

Kövári Réka: *Az oltáriszentség tisztelete a Kájoni Cantionalétól a ferences kéziratok keresztül a néphagyományig*

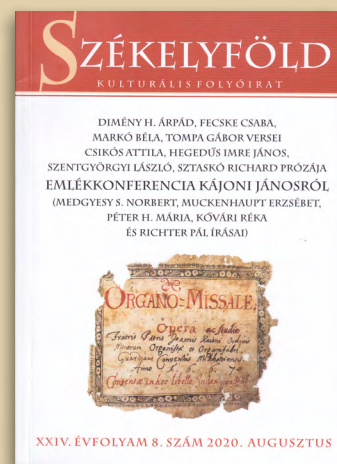
Szemle:

Csondor Soma: *Félig már a víz alatt*

Gajdó Ágnes: *„Neked a mamád nem is a mamád”*

Biró Mónika Anita: *Feljegyzések Gileádból*

Lakatos-Fleisz Katalin: *Szelíd, pedáns ámokfutás*

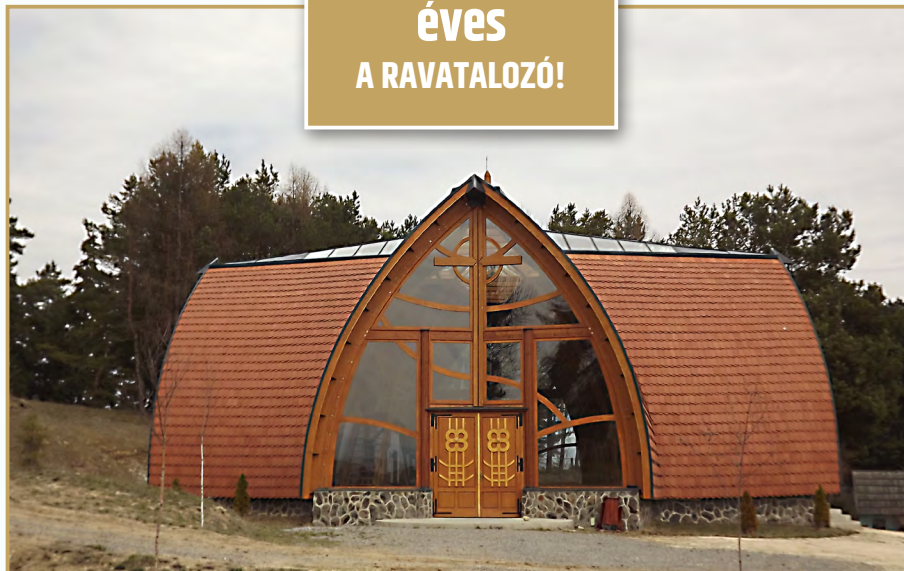

Megjegyzés: Ez a kulturális folyóirat már 24 éve minden hónapban megjelenik és olyan írók, költők műveiből közöl tanulmányokat, verseket, akiknek nevei már jól ismertek az irodalomban jártas emberek előtt. Közülük többen nemzetközi szinten ismertek, mások meg most „nyitogatják szárnyaikat”, és írásaikon keresztül próbálják bizonyítani tehetségüket. Mindazok, akik rendszeresen, minden évben előfizetnek (névsor 180-190 oldal) e folyóiratra, - függetlenül társadalmi helyzetüktől- mindenképpen gazdagítják általános ismereteiket. Pedagógusoknak rendkívül hasznos kiadvány.

Németh Szilveszter

10
éves
A RAVATALOZÓ!

Egy ilyen célú létesítmény nem jogosít fel arra, hogy ünnepeljünk, hiszen használatát legtöbb alkalommal a szomorúság és bánat jellemzi. Felépítésének azonban kettős célja volt: egyrészt szükség esetén templomi szertartásokat végezni, ami meg is történt a templom javítása alatt, másrészt pedig az elhunytak végső búcsúztatását méltó helyen megtartani.

Az előljárók és vallási vezetők elképzeléseit tett követte, és nagyon rövid időn belül, mindössze két és fél év alatt felépült a kápolna-rovatózó, amely szerkezeténél fogva mondhatni egyedülálló környékünkön.

Érdeemes újból feleleveníteni azokat a pillanatokat, mozzanatok, amelyek amíg élünk mindig megmaradnak emlékezetünkben.

- 2008 tavaszán Albert Sándor tervezőmérnök jóvoltából gyorsan elkészült a látványterv, majd utána megkaptuk az építkezési engedélyt, így indulhatott a közbeszerzési eljárás;
- a gyergyószentmiklósi székhelyű SIRIUS LAMELLA ROOF cég kapott megbízást a munkálatok elvégzésére;
- 2008. augusztus 15. után kezdődött és a tél beálltaig elkészült az épület beton alapja, majd 2009 tavaszán-nyarán folytatták a kinti munkálatokat;

Impex-Aurora KFT
Model Procom KFT
Model Plast KFT
Fenestela 68 KFT
Madarasi Garden-Proiect KFT
Tigravill KFT
Zipamizi KFT
Antal Károly – vízvezeték szerelés
Ambrus Szilveszter – kőműves munka
Kristóf László – bádogos munka
Testvértelepülésekről:
Horváth Ferenc, Szikora Miklós és még sokan mások.

■ 2010. augusztus 15-re teljes pompájában díszelgett a két temető közötti területen fekvő létesítmény. Fel-szentelését augusztus 14-én délután 6 órakor nagyméltóságú és főtisztelendő Tamás József segédpüspök végezte, amelyen a híveken kívül részt vett Kelemen Hunor parlamenti képviselő, Borboly Csaba megyei tanácselnök, a helyi és környékbeli önkormányzati képviselők, valamint egyházi méltóságok.

Természetesen csak dióhéjban említettük az építkezés mozzanatait, de nem éppen ilyen egyszerű volt a folyamat, amely időnként elég nehéz helyzet elé állította a kivitelezőt és

az önkormányzatot. Hogy mennyibe került a mostani állapotban lévő épület, nem részletezzük. Maradjunk abban, hogy összefogásra (önkormányzat, közbirtokosságok, helyi egyház, hívek) és önfeláldozó munkára volt szükség. Most, az évforduló küszöbén azért érdemes megemlegetni néhány céget és helyi magánvállalkozót, akik jutányos áron járultak hozzá, vagy dolgoztak az épület végső munkálatainál.

Telnek a napok, az évek. Az épület marad, építői, használói pedig mennek, követve azt a 417 lelket, akik a feltámadás reményében az utóbbi tíz évben távoztak el az élők sorából.

Németh Szilveszter

TUDNIVALÓK A TEMETŐVEL KAPCSOLATBAN

CSÍKNAGYBOLDOGASSZONY
EGYHÁZKÖZSÉG

1. Egyházközségünkben két római katolikus temető van: a Kőtemető és a Felső- (Fa) temető.

2. A római katolikus temetők működése általánosan az egyházi törvénykönyv alapján történik, de létezik egy helyi egyháztanácsi határozat is, amely szabályozza a temető működését (ET 1243). Ezek szerint:

3. A halálesetet a plébánosnak azonnal jelenteni kell.

4. A halálesetet lehetőleg családtag jelentse (aki minden adat birtokában van) és ne külső személy.

5. A temetés lehetőleg a harmadik napon történjen, miután két este virrasztottak.

6. Karácsonykor, húsvétkor, pünkösdkor és nagybaldogasszonykor (a templom búcsúünnepén) nincs temetés.

7. Nagyböjt péntekjein és a nagyhéten nincs tor vagy kínálkodás a temetések alkalmával.

8. A temetés előtt a plébánián be kell nyújtani a haláleset helyén kiállított temetési engedélyt. E papír nélkül nem szabad temetni.

9. Az imádkozó nyári időben 18-20 óra között, téli időszámítás idején 16-18 óra között van. Ezen kívül a déli harangszókor is illik imádkozni a halottért. Esetenként ez változhat is.

10. A sírhely az egyházközség hívei számára ingyenes. Nem kell érte fizetni. Viszont a foglalt sírhelyet és környékét tisztán kell tartani. (Tehát a sírok közötti részt mindenki maga kell, lekaszálni. Gyomirtó használata nem megengedett. Kárt tehet a szomszéd sírok virágaiban.

Más vallásúaknak, ide temetkező idegeneknek, zónában temetkezőknek a sírhelyért fizetniük kell, jelenleg 100 lej.

Az új sírhelyeket a megyebíró (gondnok) úr jelöli ki.

11. A temetési díj 300 lej. Ezért a következő szolgáltatást kapjuk: harangozás, ravatalozó használata (mosdó, fagyasztó, imádkozó), temetés, temetési mise, 6 hetes mise.

12. A temetkezési vállalkozó a temető területén csak az egyháztanács beleegyezésével, a plébános írásos engedélyével és az általa előírt módon működhet. (ET 1243.kán.)

13. Az egyre szigorúbb környezetvédelmi törvények miatt tilos a sírra koszorúkat, nejlomba csomagolt virágokat elhelyezni. Ha ez mégis megtörténik, az elhunyt hozzátartozói kötelesek ezeket a temetőből eltávolítani! Ajánlatos helyettük úgynevezett koszorúmegváltást adományozni, melyeket a temetővel kapcsolatos kiadásokra lehet fordítani.

14. A temetőőrt a karcfalvi és jenőfalvi közbirtokosságok fizetik. Kötelességei közé tartozik a két temetőben a személtládákban elhelyezett hulladékot a szeméttárolóba szállítani, a temetők útjait, sétányait, szabad területeit, sáncait folytonosan kaszálni, tisztántartani. Télen a havat a ravatalozó körül eltakarítani. Semmiképp nem köteles a sírokat és sírok közötti részeket tisztán tartani.

15. Mindenki köteles egy sír után 10 lej fizetni. Ezt az összeget a következő költségek fedezésére fordítjuk: a temető környékén található 3 kútból elhasznált vízre, a temető kaszálására használt motoros kaszák karbantartására és az ezekben elhasznált üzemanyagra.

16. Sok fa van a temetőben, amelyek nagyon szépek. De vannak köztük olyanok is, melyek előregedtek, és veszélyeztetik a sírokat. Az egyháztanács meghatározhatja ezek kivágását. Ha vannak olyan személyek, akik ellenzik ezen fák kivágását, írásban kifejezhetik nemtetszésüket. Ugyanakkor aláírásukkal vállalják, ha ezek a fák kárt okoznak, a károsultakat kártalanítják.

17. A síremlékekben esett természeti károkért, esetleges lopásokért vagy rongálásokért a temető adminisztrátora, az egyháztanács nem felelős.

18. **FONTOS:** Világításkor és máskor se hagyjunk szeretteink sírján mécseseket és gyertya maradványokat, mert a varjak és a szarkák táplálékként használják és széthordják a temető területén. Ez is oka annak, hogy évről-évre növekszik a varjú populáció.

Farkas Árpád plébános

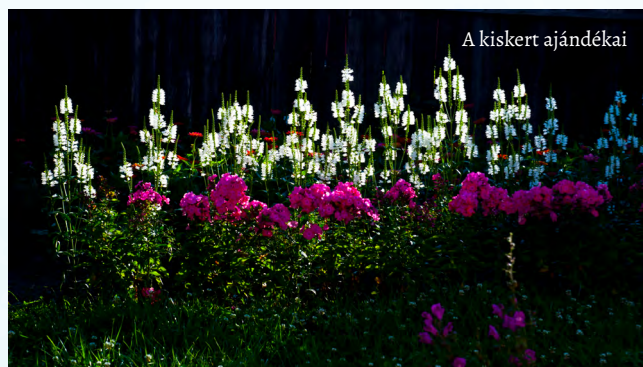

Az ember egyik alapvető tulajdonsága a kíváncsiság. Ezen tulajdonság hiányában még a kőbaltá megalkotásáig sem jutott volna el. A kíváncsiság nagy kapukat is szeret döngetni, ugyanis a túloldalon a jövőben várható nagy történések rejtőznek. A jóslás, jövőbe látás ősi foglalkozása az embernek, időben közelebbiek a prognózis és a jövőkutató (futurológia), amelyek úgymond tudományos alapon nyugszanak. A világ végét jövődölések száma több tucatra rúg, valamennyit szerencsésen túléltük. A hiszékenyek nem kell elkeseredjenek a csalódás miatt, mert bizonyára lesz még aggodalomra okuk egy következő „ez az igazi” világvége miatt.

Mint annyi mindenbe, ebbe is beleszólt az „új koronajelenség”. Nyomban megfogalmazódott az eddig is lappangó megsejtés: „a vírus után a világ már nem lesz olyan, mint amilyen eddig volt”. Ez a valóságos reveláció sugallhatna akár vidám optimizmust, hiszen miért ne lehetne jobb a világ? A valóság az, hogy kár áltassuk magunkat, szó sem lehet arról, hogy egy jobb, szebb világ köszöntene ránk. Most, amikor nap, mint nap az emberiség legnagyobb problémái sorakoznak fel, és várják a feleletet, igen gyakran megoldás helyett elnapolás történik, vagy a különböző érdekcsoportok közötti szöges ellentétek hiúsítják meg a megoldást. Tény, hogy eddig nem létezett kihívások elé nézünk. Közgazdászok, jövő kutatók a legkülönbözőbb modelleket építik fel. Ezek bizony nem sok optimizmusra adnak okot. A legkínosabb a bizonytalanság és a rettegés, amit sikerült az emberekbe beoltani. Embertelen az emberi kapcsolatok digitalizálása, amely elsovasztja a lelket. Nézetünk szerint

ezek a legnagyobb veszteségek, természetesen az anyagi megélhetés beszűkülése sem elhanyagolható, de orvoslása könnyebb és gyorsabb.

Az emberben óhatatlanul felmerül a kérdés, hogy ő személyesen vagy a családjával mit is kezdjen, hogy túl tudja vészelni a sok nehézséget. Kezd kirajzolódni egy vezérfonal, szerencsére egyre több helyesen gondolkodó tudós, esetleg politikus, akár józan paraszti ésszel megáldottak látják, hogy a kiút, hátat fordítani a globalizációnak. Könnyű ezt kijelenteni, de a kivitelezés nem ilyen egyszerű. Mint már többször, most is hangsúlyozom, hogy nekünk, falun lakóknak nagy helyzeti előnyünk van. Nem mostani felfedezés ez, már régebb megszületett a törekvés, ami szerencsére egyre több családot indít el az önellátás útján. Ez vonatkozik sokféle élelmiszer megtermelésére, az energiaforrások ésszerű használatára, hulladékgazdálkodásra, a gépkocsizás optimalizálására, vagyis az utazások ésszerű megtervezésére, az ésszerű vásárlásra, stb. Végére hagytam az egyik szeretettel dédelgetett tervemet, a gyógynövényes házi patikát. Mindig is helyénvalónak ítéltém egy ilyen gyűjtemény létrehozását, de most, ez az új koronás jelenség még jobban meggyőzött ennek szükségességéről. Tudott dolog, hogy az orvosi szakrendelőkben csak a sürgősségi eseteket fogadták. És a nem sürgősséggel mi történik? Percig sem gondolok arra, hogy felcsapjunk orvosnak. De testünk sok, apró meghibásodását gyógynövény készítményekkel sikeresen kezelhetjük. Jelen írás terjedelme nem teszi lehetővé, hogy az egyes készítmények hatását, alkalmazását bemutassuk. Csupán egy listát közlünk a leggyakrabban használatos gyógynövény fajokról, tetszőleges sorrendben.

Kakukkfű, kankalin (kakasvirág), erdei fenyő rügye, kerti zsálya, cickafark, borsmenta, fodormenta, édeskömény, mezei füzény, fekete áfonya kóró, kutyabenge kéreg, vörös áfonya kóró, mezei zsurló, gyermeklángfű, orbáncfű (vérfű), citromfű, szúrós gyöngyajak, galagonya virág és levél, fekete nadálytő levél és gyökér.

A lista természetesen nyitott, megfelelő ismeretekkel rendelkezők tovább bővíthetik gyűjteményüket.

Eredményes gyűjtést, termesztést és jó egészséget kívánok!

Macalik Ernő

Könyvismertető

Sorsfordító pillanatok dokumentumai

Immár második, sorsfordító történelmi eseményhez kötődő dokumentumgyűjteményét adta ki a Hargita Népe Lapkiadó. Az azonos nevű napilap szerkesztősége, kiadói munkaközössége az olvasók napi tájékoztatása mellett fontosnak tartja a jelenkor történéseinek dokumentálása mellett a múltunkra vonatkozó dokumentumok

megkeresését, rendszerezését, feldolgozását és a nagyközönség, az adott kor iránt érdeklődő szakemberek elé tárni. Ilyen gyűjtemény volt az El a hontalanságba című, Az 1916-os román betörés az unitárius egyházi forrásokban alcímet viselő kötet, amely Márk Attila levéltári kutakodásainak eredményét, valamint két jelenkorra szakosodott történész, Gidó Csaba és Pál János összegző tanulmányát tartalmazza, és amely szép közönségsikert ért el éppen Márk Attilának köszönhetően, aki igyekezett visszavinni a kötetet azokba a közösségekbe, ahonnan a kiadványba foglalt dokumentumok származnak.

Már a borító külalakjával is próbáltuk sejtetni az olvasóban, hogy a **Kelt levelem harminc éve** című, **A szabadság kezdete a Hargita Népe olvasói leveleinek tükrében** alcímet viselő kötet a korábban említett munkáival azonos célt szolgál: dokumentumokkal tükrözni egy-egy sorsfordító jelentőségű korszakot, jelen esetben az 1989.

december végi temesvári, majd bukaresti események eredményeként bekövetkezett rendszerváltás eseményeit, történéseit, hangulatát. Ezúttal a párt hivatalos szócsövéből Hargita napilapból Hargita megye szabad dolgozóinak demokratikus napilapjává lett Hargita Népe szerkesztőségébe érkezett olvasói levelekből válogatott **Ferencz Imre** kötetre valót. Az olvasói levelek nagyjából 100 napot – a decemberi eseményektől a vásárhelyi tragikus történelem végéig terjedő időszakot – ölelnek fel. A könyvben közölt levelek révén nyomon követhető, hogy a december 22-i bizonytalanság hogyan válik karácsonyra eufóriává, s az is, hogy a kezdeti lelkesedés miként alakul bizalmatlansággá, csalódássá.

Rendhagyó a kötet születésének körülménye is, ugyanis Ferencz Imre az enyészettől – azaz a papírmalomtól – mentette meg az olvasói leveleket tartalmazó iratgyűjtőket: az immár szakadozott, kopott kartonfedelek rozsdás vaskapcsokkal fogják át a zömében kézzel írt, ívpapírra, füzetlapra jegyzett, mára immár megsárgult leveleket. Mint ő maga írja a kötet előszavában, az olvasói levelek „az első hetekben, hónapokban mondhatni majdnem eltemettek. Biztos voltam abban, hogy ilyen termést csak történelmi fordulatok idején lehet aratni (tárolni), és most utólag ki merem jelenteni, hogy a tucatnyi dosszié, amit én akkor félretettem, eldugtam, megmentettem, megismételhetetlen az írásbeliség történetében is. Igen, mert ez volt az utolsó papíralapú levelezés, ami dokumentumértékű, s a társadalomkutatók számára is talán hasznos információkat tartalmaz. [...] (Tudom, nem jártam el a szabályzat szerint, ezért most utólag feljelentem magam...)”

Nos, a forradalomnak nevezett eseménysor harmincadik évfordulója előtt jelentkezett a szerkesztőségben az ötlettel, hogy kötetet állítana össze a levelekből, ugyanis hűen tükrözik egy kor hangulatát, majd rövidesen jelentkezett a kötet kéziratának első változatával. Ha addig voltak is kételyeim a kötet kiadásának szükségességével kapcsolatban, ezek eloszlottak a kéziratot lapozgatva: közelmúltunk elevenedett meg benne.

A kötet főként azokat a leveleket tartalmazza, amelyek nem jelentek meg teljes terjedelmükben a lap hasábjain. S nem azért, mert a szerkesztő nem értett volna egyet tartalmukkal, vagy mert sok, több más levélben is felmerülő gondolat volt bennük, hanem mert olyan levélmenyiség érkezett naponta a szerkesztőségbe, hogy lehetetlen volt valamennyit közölni, így hát java részükből egy-két gondolatot idéztek a naponta megjelenő, olykor fél vagy egész újságoldal terjedelmű, Levelekből néhány sorban című rovatban.

Hogy mi a kötet haszna? Ferencz Imre így válaszol erre a kérdésre: „Egy biztos: harminc év teltén az olvasó eltűnődhet, elmosolyodhat. Kesernyésen. Ezek voltunk, már urak, és nem elvtársak. Demokrácia! »Dolgozó nép, vedd kezédbe a sorsodat!« Azóta is próbálja, keresi... Határtalanul. Fájdalmasan. Illúziók már nem igen maradtak arra vonatkozóan, hogy hol és kikkel élünk együtt. És mi a céljuk. Ugyanaz, változatlanul...”

Sarány István

Megjelent a Hargita Népe 2020. január 31-i lapszámában.

Üzemel az orvosi és metodikai központ, de a szabályokat be kell tartani

A Romániát márciusban elérő koronavírus-járvány a karcfalvi orvosi és metodikai központ működésében is leállást eredményezett, ám a kéthónapos szünet után újra elérhetőek a legfontosabb szolgáltatások. Jó hír, hogy a klinikán egyre bővül a szakemberek köre, így mostanra számos területet képes lefedni az intézmény.

A létesítmény egészségügyi szárnya a kéthónapos karantént leszámítva a megszokott módon üzemel, vagyis az orvosi rendelések és a fizioterápiás kezelések egyaránt igénybe vehetők. Ez azt jelenti, hogy a környéken élők belgyógyász, kardiológus, reumatológus, fizioterápiás szakorvos konzultációjára számíthatnak, ugyanakkor újdonság, hogy dietetikus szakember is csatlakozott a csapathoz, így már táplálkozási tanácsadás is elérhető Karcfalván.

Mivel az országos szabályozások különböztek az egyes szolgáltatások esetében, ezért máshogyan érintették a járvány miatti korlátozások a központ egy-egy részét.

A regenerációs és rehabilitációs részleget a feszített víztükrű medencével, a pezsgőfürdővel és szaunával együtt teljesen le kellett zárni március közepén, ezek még most sem üzemelnek.

A metodikai központban kicsit más a helyzet, de még ott sem tért vissza minden a megszokott mederbe.

A sportágspecifikus gépeket természetesen a Székelyföldi Jégkorong Akadémia sportolói használhatják, amióta engedélyezték a kiscsoportos közös edzéseket.

A fitneszterembe szintén visszatért az élet, viszont most még csak a sportolók vehetik igénybe a létesítményt, a nagyközönség számára egyelőre ez sem nyitott.

Az egészségügyi szakrendelések időpontjáról, illetve a központot érintő minden változásról az orvosi és metodikai központ hivatalos honlapján (www.omk.szja.ro) találunk naprakész információkat. Itt megtekinthető, hogy melyik orvos milyen idősávban érhető el.

Az orvosi és metodikai központ látogatásakor természetesen szükség van a hatályos közegészségügyi szabályok betartására.

Nagy Attila Ferenc

Épül az SZJA kollégiuma Karcfalván

Amikor Karcfalván nagy építkezés kezdődik, vagy hokiünnep van, akkor menetrend szerint mostoha az időjárás, de legalábbis esik az eső. Így volt ez június 19-én is, amikor rövid ünnepség keretében jelképes alapköletéssel kezdetét vette a Székelyföldi Jégkorong

Akadémia legújabb nagy beruházása, a kollégium építése.

A Székelyföldi Jégkorong Akadémia 2016 óta íródo történetében számos jelentős infrastrukturális beruházás fért bele. Három sátoztetős műjégpálya épült fel Sepsiszentgyörgyön, Csíkszeredában és Gyergyószentmiklóson. Köszönhetően a helyi önkormányzat és az akadémia jó együttműködésének 2019 decembere óta Udvarhelyen szintén van jégpálya.

Marosvásárhelyen pedig idén október-november környékén indulhat a jeges szezon a most épülő ballonpályán.

Ebbe a sorba illeszkedik az orvosi és metodikai központ is, amely már jóideje szolgálja a hokisták mellett az egész székely sportéletet és a környéken élő embereket is.

Hasonlóan nagy jelentőséggel bír a nemrég elkezdett építkezés, amelynek eredményeként 2022 szeptemberében egy minden igényt kielégítő kollégiumba költözhetnek be a legtehetségesebb, legszorgalmasabb jégkorongozók.

A kiviteli terveket egy előzetes építészeti licit alapján a gyergyószentmiklósi LARIX STUDIO készítette el, a kivitelező a sepsiszentgyörgyi INSTAL-ALL cég.

Az elitképzés szempontjából lesz stratégiai fontosságú az épület, hiszen a kiemelt korosztályok együtt lakhatnak, profi körülmények között tölthetik mindennapjaikat, a szakemberek folyamatos támogatása, nevelése mellett fejlődhetnek. A kollégiumban 70 állandó bentlakó számára lesz hely, ezen kívül létesül egy 30 fő befogadására alkalmas szárny, ahol a vendégcsapatok, vagy éppen a Karcfalván táborozó SZJA-s sportolók, edzők szállhatnak meg.

Az épület összfelülete 3415 m², több épületrészből tevődik össze. A komplexumhoz tartozni fog egy 72 férőhelyes étterem, egy 24 férőhelyes sportbüfé, konferencia- és protokollterem. Minden csapatnak rendelkezésére állnak majd külön közösségi terek, tanulószobák, teakonyhák.

Vagyis minden feltétel adott lesz, hogy az elkötelezett fiatal hokisok csak az álmuk megvalósítására tudjanak fókuszálni.

Érdekeség, hogy a most épülő kollégiumnak és a már megépült metodikai központnak közös fűtőrendszere lesz. A szükséges hőt két darab 150 kW-os faaprítékos kazán fogja biztosítani. A fűtéshez szükséges faaprítékot egy földalatti 120 m³ űrtartalmú tárolóban fogják elhelyezni.

Az építkezés jelenleg is zajló első fázisa, amelyre már a szerződés is meg van kötve 9.097.108 RON-ba kerül, ezt még egy hasonló értékű második fázis követi majd. A becslések szerint a teljes munkálat meghaladja majd a 18 millió lejt.

Terveink szerint 2020. decemberére készül majd el szerkezetkész a hőszigetelt épület, tetőszerkezettel, csatornával, lefolyókkal együtt.

Helyükre kerülnek a föld alatti közművezetékek, valamint a nyílászárók is.

Ezeket követik jövő évben a belső munkálatok, az épületgépészet, villanyszerelés, erős- és gyenge áram, ventiláció és szaniter felszerelések.

Minden más munkálat és az épület felszerelése, berendezése ezután következik. Az intézmény szervezeti felépítése, elindítása is időbe fog telni, de így is tarthatónak tűnik az a cél, hogy a 2022-ben rajtoló szezonban már a sportolók is belakhassák a kollégiumot.

Jelenleg a kivitelező befejezte az ásási és alapozási munkálatokat, elhelyezte a betonlemez alatti vezetékeket, és megöntötte az alagsor, valamint a földszint alatti betonlemez. A következő időszakban az építkezés az oszlopok, gerendák megöntésével és a vendégszárny falazásával folytatódik.

A tüdő hallgatósága

Az orvosi diagnosztikában bizonyos hangok, zörejek megfigyelése is felhasználható.

A szervezetben keletkező mozgások, például a légzés, a szívösszehúzódás, a véráramlás, a bélműködés, rezgésbe hozzák a szervezet valamely részét. A hangokból fontos következtetések vonhatók le a szervek működésére nézve. A belgyógyászati vizsgálat igen fontos eszköze a hallgató, a sztetoszkóp. A testre helyezett sztetoszkóp tölcserje és membránja felveszi, felerősíti és egy rugalmas csövön keresztül a hallgatózó orvos füléhez továbbítja a keletkezett hangrezgéseket. A gyakorlott belgyógyász ezekből a hangokból fontos következtetéseket tud levonni a beteg állapotára vonatkozóan. Az ép tüdő felett hallgatózva normális körülmények között a ki- és belélegzés során az egészséges, akadálytalan légáramlás hangja, az úgynevezett puha sejtes alaplégzés hallható. Kóros állapotban az alaplégzés jellege megváltozhat, illetve az alaplégzéshez különféle mellékzörejek csatlakozhatnak (szörtyzörejek). A dörzszörejek a mellékhártya gyulladás jele. A sercegő hang

(crepitatio) a tüdőhólyagocskákban lévő folyadékra utal (tüdővizenyő, tüdőödéma, tüdőgyulladás). A szörtyzörejek a bronchitis során a légcsövekben felgyülemelő váladék miatt keletkeznek. A légcsövek idegentest vagy asztma kiváltotta szűkülete, illetve görcse sípolást, bűgást okoz.

Forrás: Családorvos, 12 csoport, 1 kártya

SZÓLÁSOK, MONDÁSOK

- Nagy a mód – **Gúnyosan mondják azokra, akik a nagyzás hóbertjában szenvednek.**
- Kicsiny csupor hamar felforr – **Heves természetű, kis emberekre szól.**
- Akármilyen nagy legyen a kincs, kicsinyenként elfogyhat.
- Ha nagy füle volna, éppen csacsi volna.
- Hálni jár bele a lélek – **Savány, vézna, beteges emberekre mondják.**
- Ritkán szokott a nagy emberek gyermekéből jó válni.
- Ebnek, ha aranya is volna, hájat venne rajta.
- Az arany a sárban is arany.
- Higgy az asszony népnek, mint az áprilisi időjárásnak.
- Könnyű az asztal mellett kalászt szedni.

Ezeket a mondatokat iskolai dolgozatokban találták:

- Amíg Madách a börtönben sínylődött, felesége romlásnak indult.
- A janicsárok felmentek Budára, elszaporodtak, és elfoglalták a várat.
- Zrínyi Miklóst a bécsi kamara által feltűzött vadkan ölte meg.
- Szemünk közepén van egy nyílás, amely mindenkinek fekete, mivel a fejünk belül sötét.
- Döbrögi a harmadik levonásban két púppal gyarapodik.
- Szulejmánt a szigeti ostromnál megölték, ezért egyelőre felhagyott azzal a szándékával, hogy Magyarországot meghódítsa.
- Ady Boncza Bertalant vette feleségül.
- A kőolajat kövekből sajtolták.
- A cápa jellemzése: embert nem eszik, de nem lehet benne bízni.

A fafaragó és a bicskája

Fiatal turisták érkeznek az öreg fafaragó portájára, és egyiküknek nagyon megtetszik az öreg bicskája. Bármit ígér a turista, az öreg nem akar megválni a bicskájától, de támad egy mentő ötlete.

- Na, bátyám, magának adom ezt a vadonatúj ledes vizálló fejlámpát, mit szól hozzá? - szól a lehangoló ajánlat.
- Nem is tudom, fiam, amennyit én éjjel a víz alatt járok... - morfondírozik a fafaragó.

*

Pistike az orvosnál

- Pistike, mutasd a nyelved - mondja az orvos a gyerekeknek.
- Nem mutatom - makacsodik Pistike.
- Miért nem, Pistike? - kérdezi az orvos.
- Mert tegnap a tanító néninek megmutattam.

*

Székényjavítás

Az ifjú pár vadonatúj székénye az előttük elhaladó villamos rezgésétől összeomlik. A férj nincs otthon, így a szomszéd vállalkozik rá, hogy összerakja, majd kipróbálja, hogy összeomlik-e. Beül a székénybe, vár, ameddig a villamos újra arra jár. Közben hazajön a férj, kinyitja a székényajtót, meglátja a szomszédot.

- Te mit csinálsz itt? - kiált fel meglepődve.
- Nem fogod elhinni, de várom a villamost - feleli a szomszéd.

*

Egészségügy

Telefonon kér időpontot a beteg a háziorvosánál:

- Doktor úr, kérnék egy időpontot, magas lázam van, és többször elájultam.
- Mához három hétre, 12 órára jön.
- Korábban nem lehet? Nagyon rosszul vagyok - panaszkodik a beteg.
- De igen, 11 órára - feleli az orvos.

*

Drágulás

A székely felesége hazajön az üzletből.

- Hallod-e, te János, megdrágult az ital. Most mi lesz? - kérdezi az asszony?
- Kevesebbet eszünk - vágja rá János bá.

*

A részeg és a házmaster

A részeg keresi a lakását, becsenget egy tömbházba. Kijön a házmaster s mondja:

- Maga nem itt lakik.

A részeg körbetapogatja a tömbházat, és ismét ugyanott csenget.

A házmaster újból eltanácsolja. A részeg harmadszor is ugyanott csenget, a házmaster újból kirakja. Erre a részeg:

- Mi a fene, maga mindenütt lakik, én meg sehol?!

*

Gondolkoj, komám!

Két székely egy üveg Igazi Csiki Sört vásárol. Azt mondja az egyik:

- Komám, a sert a hátam mögé dugom, s ha eltalálok, melyik kezemben van, megigyük. Ha nem találok el, esszetörjük, s az ivásról leszokunk.

A székely eldugja, s kérdezi:

- Na, melyik kezemben van?
- Ejsze a balban - tippel a koma.
- Gondolkoj, komám, gondolkoj! - biztatja a társát a székely.

Fülöp László viccgűjteményéből

SKANDI

*	POÉN	MEGA HARAPÓS KEDVÉBEN VAN	KISMOTOR ÉTELTE- KERCS	TO BE, ... NOT TO BE	RAGADOZÓ- MADÁR	A FÉNYKÉPÉSZETBE BETÉR EGY SZÓKE NŐ: - SZERETNÉK ERRŐL A FILMRŐL KÉPEKET ELŐHIVATNI. - 9 x 13? - ...? - KÉRDEZ VISSZA A NŐ.		
HEGY SZÜK RÉSE SIEMENS								
BŐ TERMÉSZŐ, BURJANZÓ FFINÉV				ESSI! SZÁMTALAN		TÁRGYRAG BEC. THOMAS		EGYHÁZI ÉPÍTMÉNY FÜVÖS- HANGSZER
RYEN PALACK A SZIFON TEAM SPEAK			NEPI HANG- SZER. SZAKAD- TABÓL		BEC. TEOFIL FOGOLY			
RÓMAI 1-ES		JÓD MAGOT SZETHINT	AKASZTÓ- HOROG SAJTIFELE					
MUZIKA				BÓR INDOK		ELŐL LAPOS! HENRY		
ÁRUBA BOCSÁTO					TÉLI CSAPA- DEK TARTÓ, TOK			EZEN A HELYEN
NEVSZÉLEK!			MŰVÉSZI TESTKÉP IFJÚSÁGI MAGAZIN			SZEMÉ- LYUNK EMTE!!		
... PÁL ISMERT ORVOS VOLT				ÁLTAT. HITEGET ÉSZAK				
*	É						EZT!	

Készítette: Benedek Enikő

A lapszám megjelenését támogatta az RMDSZ és a Communitas Alapítvány, valamint a karcfalvi és jenőfalvi közbirtokosság.

Kiadja a Csorgó Egyesület

Szerkesztők:

SZŐCS László,

NÉMETH Szilveszter,

KOZMA Anna

E-mail: szocslaszlo86@yahoo.com

Tel: 0745 217 076

Arculatterv, tipográfia: ÁDÁM Gyula, TOP INVEST

Nyomdai kivitelezés: TOP INVEST KFT.

Búcsús emlék 2004-ből
Fotó: Ádám Gyula